

egy Esposizione d'arte umbra antica (régí umbriai művészet kiállítása) nyílt meg, ahol majd valamennyi umbriai város és falu művészi emlékei (festmények, szobrászmunkák és különösen templomi tárgyak) kerülnek együvé. — Kopenhágában a dán szak- és folyóiratok egyesülete egy az ő érdekeit szolgáló szak- és folyóiratkiállítást tervezett; ennek keretében azonban a grafikai művészetek, a reklám művészete és a könyv valamennyi iparága képviselve van. — Lipcsében az iparművészeti múzeumban nemrégén német, XVI-ik századbéli falkárpítok és lipcsei ötvösművek kiállítását rendezték. Az inkább helyi érdekű kiállítás azonban sok szépet nyújtott. — A kölni mű- és iparművészeti kiállításon, májustól októberig, tizenkét külön műipari kiállítás lesz látható, melyek 3—3 hétig fognak tartani. A teljes kiállítást anyag egyes kiválóbb jelentőséggel bíró részeit foglalják így össze, azonkívül kerek egészet nyújtó oly csoportokat létesítenek, amelyek az összkiallításban elő nem fordulnak. — A Krefeldben rendezett és májustól júliusig tartó kiállításon a modern francia művészet szerepel; bemutatásra kerül a képzőművészet és a művészi ipar egyaránt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A TAVASZI KIÁLLÍTÁS KITÜNTETETTJEL.
A vallás- és közoktatásügyi miniszter iparművészeti állami nagy aranyérmét a Magyar Iparművészeti Társulat tavaszi kiállítása alkalmából az illetékes bíráló bizottságnak egyhangú javaslatára **Körösi** (Kriesch) Aladár festőművésznek adományozta, a hazai iparművészet különböző ágainak művészeti és nemzeti irányban való fejlesztéséért, jelesen pedig a szövőipar terén kifejtett úttörő munkásságának e kiállításon bemutatott eredményeiért. — Ugyanezen kiállítás alkalmából a kereskedelemügyi miniszter az illetékes bíráló bizottság javaslatára 2000 koronás állami díját **Kántor** Tamás asztalosmesternek, iparművészeti érmét pedig **Paal** Gergely, **Hajts** Jakab, **Radócz** János asztalosmestereknek és **Imregi** Pál fémművesmesternek adományozta. Ugyancsak a bírálóbizottság előterjesztésére a miniszter kijelentette, hogy **Mócsay** József asztalosmesternek támogatását fontolóra veszi s a társulatot felhívta, hogy a támogatás módjára nézve javaslatot tegyen.

A M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT HÁZA.
Gróf Hadik-Barkóczy Endre, a társulat elnöke, kötelező ajánlatot tett a pénzügyminiszternek, a Mária Valéria-utca és a Vigadó-utca sarkán levő s a kincstár tulajdonát képező teleknek megvétele iránt s a pénzügyminiszter az ajánlatot elfogadta. Mihelyt a házépítés kapcsán felveendő törlesztéses kölcsön ügyét a társulat elintézi, nyilvános pályázatot hirdet a társulati ház tervére.

HORTI PÁL hazánkfa több mint három esztendő távollét után június hó végén érkezik vissza hazájába. Horti visszaérkezése után Budapesten kiállítani akarja Mexikóban, Kaliforniában, Japánban, Kínában és Keletindianában gyűjtött műtárgyait s fényképeit, valamint Amerikában készült terveit. Tapasztalatairól a Magyar Iparművészet hasábjain számol majd be a magyar közönségnek.

A NEMZETI SZALON HÁZA. Amint már utolsó számunkban említettük, a Nemzeti Szalon, amely művészi életünkben napról napra fontosabb szerepet tölt be, Kossuth Lajos utcai bérhelyiségéből hozzá méltó helyre, Erzsébetteri palotájába költözött. Az új fészket néhány részletével örömmel mutatjuk be a közönségnek.

Két fiatal építőművész: **Vágó László** és **József** volt a ház tervezője, akik tele vannak merészséggel, az új törekvések látásával... A feladatuk kétségtelenül nehéz volt. Adott reneszansz kávéház egyik oldalát kellett részben átalakítaniok, részben toldalékkal bővíteniök... Ám valamit joggal elismerhetünk a kísérlet láttára, azt, hogy a belső kiképzés teljes egészében, a külső architektúra pedig homlokzati részében sikerült alkotás. Az átépítésre majdnem alkalmatlan, zíges-zugos helyből olyan kiállítási helyiséget teremtettek, amelynél külön a külföldön sem igen akad. A dongaboltozatú előcsarnok, a kítűnő megvilágítású két oldalterem perspektívában impozáns térhatást ad.

A kicsiny méretű lépcsőház megoldása érdekes, korlátjának kovácsolt vasból, sárgaréz, vert vörösréz, üveg és fa felhasználással való megtervezése, elkészítése jelentős iparművészeti eredmény. Az emeleti termeknek — intim hatásuk és tökéletes világosságuk mellett — megvan az a nagy előnyük, hogy falaik elbonthatók, sőt felülvilágítotakból oldalvilágításúvá alakíthatók. A belső, dekoratív kifestés terveit **Nagy Sándor** és **Körösi Aladár** készítették, ugyancsak az ő alkotásuk a hatalmas, színes ablak, amelyet **Róth Miksa** ültetett át üvegebe... Így magyarázható meg teljesen az interiórok hatásának jóleső finomsága,

A homlokzat-megoldás eléggé monumentális. Az egyetlen, összefoglaló vonalat azonban nem találjuk annyira magyarnak, mint amennyire a tervezők kényomtolt önkritikájukban állítják. Valóságos ékszer azonban a **Zsolnay** aranyezrin lapjaival burkolt bejárás, s új eredmény a két körpad cementlapokkal való burkolása.

Amennyire elismerjük az épület színhatásbeli sikerültét, annyira nem tudunk megbékélni felemás ábrázatával. Mert az, hogy különböző történeti stílusok az idők folyamán egymás mellé kerülhettek egy-egy épülettömbben, tény ugyan, de itt hiányzik az egyik részben a modernség, a másik részben a leszűródés, a nyugalom. Az idő valószínűleg megtompítja az ellentéteket, de ma valósággal feltámad az emberek lelkében az a kérdés, hogy hova lett minden művészileg szépek a főleme: a harmonia?

ELŐADÁS BEARDSLEY MŰVÉSZETÉRŐL. Az Iparművészeti Múzeumban május hó 2-ikán **Eisler Mihály** dr. orvos előadást tartott **Beardsley** egyéniségéről és művészetéről, a rajzaiból rendezett kiállítással kapcsol-

217.

217. STALLUMSOR RÉSZLETE.
MALDUR XVI. SZÁZAD.

DÉTAILS D'UNE RANGÉE DE STALLES.
MALDUR, XVI. SIÈCLE.

218.

218. LEPEDŐ-CSIPKE.
NÉPIES MUNKA TOPORCRÓL. HOSSZA 70 CM.

BRODERIE.
TRAVAIL DE PAYSANS DE TOPORC.

219.

219. RÉSZLET A SZENT GYÖRGY-KÁPOLNA
VASAJTÁJÁBÓL.
XV. SZÁZAD. LÓCSEI SZT. JAKAB-TEMPLOM.

CHAPELLE ST. JAQUES DE LÓCSE.
DÉTAILS DE LA PORTE D'ENTRÉE.
XV. SIÈCLE.

220.

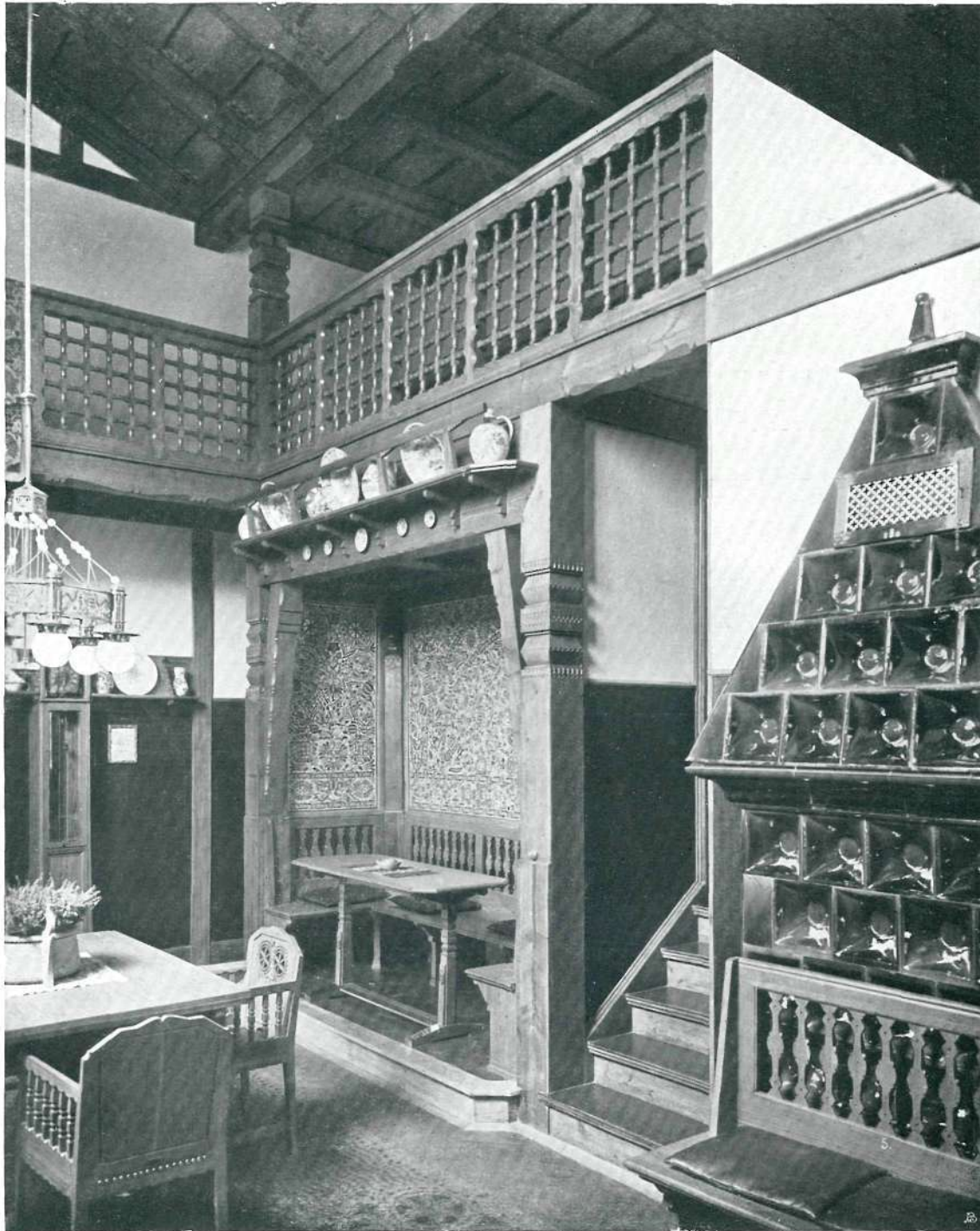

220. GESELLIUS, LINDGREN ÉS SAARINEN :
„HVITTRÄSK“ LAKÓHÁZ BELSEJE.

INTÉRIEUR DE MAISON „HVITTRÄSK“.
PAR GESELLIUS, LINDGREN ET SAARINEN.

SZEMELVÉNY : MUTHESIUS : „LANDHAUS UND GARTEN“ C. MŰVÉBŐL.

221.

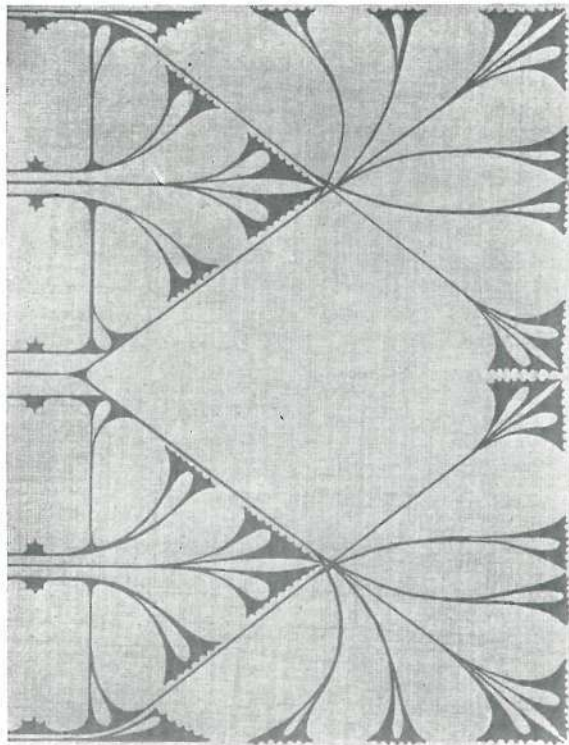
221. JUSKOVIČ: RESCH-I NYARALÓ BELSEJE.

INTÉRIEUR D'UNE VILLA. PAR JUSKOVIČ.

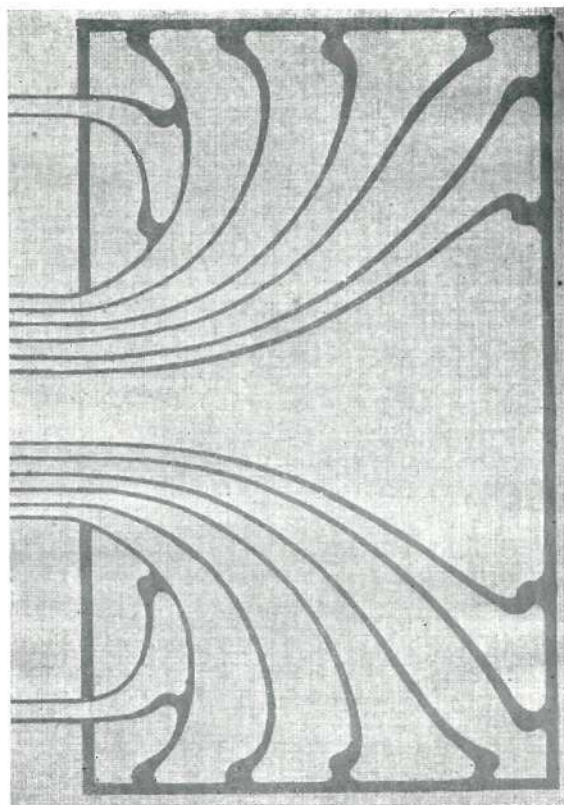
SZEMELVÉNY: MUTHESIUS: „LANDHAUS UND GARTEN“ C. MÚVÉBŐL.

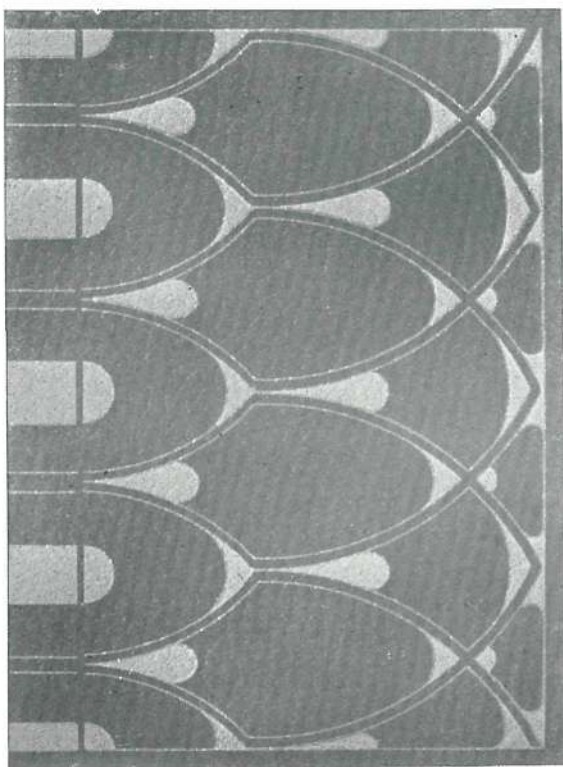
222.

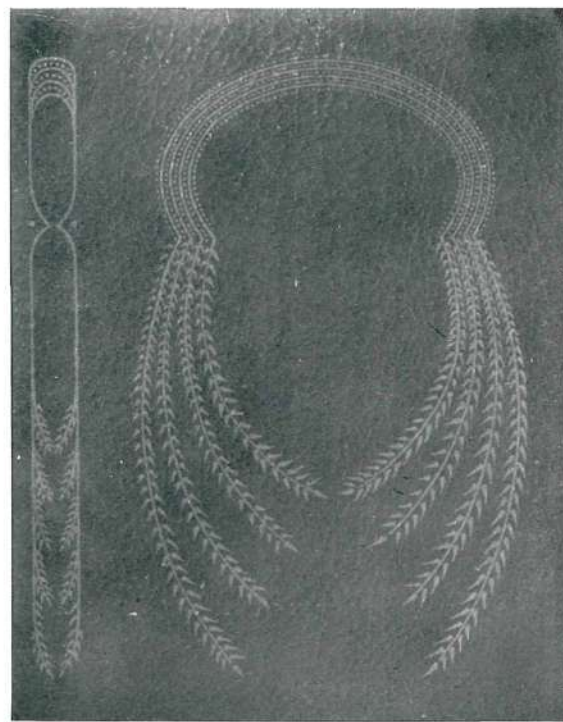
223.

224.

225.

222., 223., 224., 225. SZEMELVÉNYEK PAUL KERSTEN: „MODERNE ENTWÜRFE KÜNSTLERISCHER BUCHEINBÄNDE“
C. MÚVÉBŐL.
RELIURES. TIRÉES DE L'OUVRE DE P. KERSTEN: „MODERNE ENTWÜRFE KÜNSTLERISCHER BUCHEINBÄNDE“.

latban. Beható részletességgel elemezte az ifjú angol illusztrátor megfigyelő képességét és kifejezési eszközeit. Különösen érdekesen fejtegette az optikai látást fiziológiai s művészeti szempontokból. Az előadás legközelebb füzet alakjában is meg fog jelenni az Iparművészeti Múzeum által kiadott ismeretterjesztő előadások sorozatában.

ELŐADÁS A PORCELLÁNÉRŐL. Az Iparművészeti Múzeum igazgatója, Radács Jenő, a Műbarátok Körének tagjai számára igen érdekes és tanulságos előadást tartott a múzeum dísztermében a porcellánról. Mintegy előtanulmányul szánta a téma ismertetését a Műbarátok Körében épp most megnyitott porcellánkiállításához. A porcellán anyagának ismertetése után áttért az öntés és formázás eljárásainak részletezésére. Ugyanekkor egy mester korongon gyakorlatilag is illusztrálta az előadást. A történeti rész tárgyalására volt tulajdonképpen a főszó helyezve. Az egyiptomi sírokban lelt emlékektől kezdve a kínaiakon és japánokon át a XIX. századi porcellángyárak termékeig elvezette a hallgatókat az előadó. A kínai porcellán anyagserű; nincsenek oly aprólékosan tagozott álló részei, mint a bronznak. Eredetileg mint féldrágakő-utánzatok kerültek forgalomba. Ornamentikájában a virág a fődísz. Javarészen pecséttel vagy bélyeggel jelzik előállítás körülményeit. A japánok a lágy cserép megmunkálásának adtak előnyt. Jellemző a keleti porcellánál a zöldes árnyalat, amely a kaolínföldben rejlő kobalttól származik. Európában az ónmázás edényekkel igyekeztek megközelíteni eleinte a porcellán hatását. Leszámitva a Mediciék üveg-porcellánját s néhány hasonló kísérletet, tulajdonképpen Böttger gyártmányait (1709.) tekinthetjük az első európai porcellánnak, amelynek létrejöttéhez azonban alighanem Kína segítette nyers anyagával és technikájával Böttgert is, aki különben nem volt keramikus. Innét kezdve egy dicsőséges korszaka kezdődik Európában a porcellánnak, melynek főbb eseményei Meissen, Bécs és Sèvresben játszódtak le, elhódítván a fémművességtől csaknem teljesen a kispasztikát. Radács különösen jellemzően tárta fel azokat a finomságokat, melyek a XVIII. századtól differenciálódó porcellánművészet irányait egymástól elválasztják. Végül pedig a hamisítások ügyeit is ismertette.

MAGYAR IPARMŰVÉSZEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE. Ez a címe egy új művészi társulásnak, mely a magyar tervező művészek összességét lesz hívva képviselni és a magyar iparművészet érdekeit a tervezők érdekeivel együttesen előmozdítani. Tagjait meghívás útján választja be, úgy hogy a rendes tagok száma korlátolt lesz. Alakuló közgyűlését május hó 30-án tartja az orsz. iparművészeti múzeum elsőemeleti termében.

SZÜNIDEI CSIPKEKÉSZÍTŐ-TANFOLYAM. Apponyi Albert gróf kultuszminiszter rendeletére a folyó iskolai év nagy szünidejében július elsejétől kezdődőleg hat hétre terjedő csipkeverő-tanfolyamot fognak tartani az orsz. m. kir. iparművészeti iskola helyiségében elemi iskolai tanítónők részére oly célból, hogy ezek

működőhelyeikre visszatérve, terjesszék ezt a foglalkozási ágat egyrészt a mindennapi és ismétlő-iskolai tanítóleányok között, másrészt az alsó néposztálynak az iskolaköteles koron túl lévő, de mellékeresetre rászorult és ennek híján a nyomorral küzdő leányai és asszonyai között. A tanfolyamra összesen száz tanítónőt vesznek föl, akik közül nyolcvanán ingyen elszállásolás mellett egyenként százhusz korona állami segítségben és husz korona útiköltségben fognak részesülni, huszan pedig csak ingyen elszállásolást fognak kapni. A tanfolyamra való fölvetel iránt folyamodhatnak bármily jellegű elemi népiskolánál működő tanítónők, a kir. tanfelügyelők útján, akiknek területén működnek.

SZABAD BEMENET AZ OLASZ MÚZEUMOKBA — AKADÁLYOKKAL. Nemrégiben a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumunk a külügyminiszterium útján megkereste az olasz kormányt, hogy két magyar író részére engedélyezzen szabad belépést az olasz múzeumokba és könyvtárakba. Erre vonatkozólag az a válasz érkezett, hogy a kért engedelmet ily módon a fennálló szabályok értelmében megadni nem lehet, hanem mindenkor csak úgy, ha az illetők, amennyiben az összes olaszországi ilyen intézetekről van szó, 1 líra 20 cent. bélyeges papíron, amennyiben csak egy város intézeteit kívánják látogatni, 60 cent. bélyeges papíron folyamodnak a Ministero della Pubblica Istruzione-hez, illetőleg a tanulmányozásra kizemelt intézet igazgatóságához. A folyamodónak mellékelnie kell a kartonra nem ragasztott fényképét, s ezen felül még láttamoztatnia is kell kérvényét az olaszországi cs. és kir. nagykövetséggel. — Azt hisszük, honfitársaink ezek után kétszer is meggondolják, mielőtt az olasz múzeumok ingyenes látogathatásáért folyamodnának.

CZIGLER-PLAKETT. A M. Mérnök és Építészegyesület legutóbb elhatározta, hogy néhai érdemes elnökének, Czigler Győzőnek emlékére plakettet veret. A kétoldalas plakett elkészítésével Berán Lajos kiváló fiatal érmészünket bízták meg.

ORSZÁGOS MAGYAR HÁZIIPARI EGYESÜLET van alakulóban. Az egyesület alakítása érdekében május hó 5-én értekezlet volt a Múcsarnok tanácskozótermében, melyen az egybehívó gróf Batthyány Lajosné helyett — akit betegsége akadályozott a megjelenésben — gróf Hadik-Barkóczy Endréné elnökölt. Megnyitó beszéde után Sztérenyi József államtitkár vázolta a tervezett egyesület célját, mely szerint feladata, hogy az ország különböző ilyen irányú szervezetét sorompóba állítsa s a vidék társadalmát is olyanképpen, hogy minden háziipari ágak megfelelően meglegyen a maga központja a vidéken is. Ezek a vidéki központok lennének a háziipar műhelyei, míg a központ itt Budapesten irányítva a háziipari termelést művészeti szempontból, szervezné egyúttal annak kereskedelmi részét. Annál a szoros kapcsolatnál fogva pedig, mely a háziipar sok ága, mint népművészet és iparművészet között fennáll, kapcsolatot kell teremteni az

alakítandó orsz. háziipar-egyesület és a már is nagy sikereket felmutató Magyar Iparművészeti Társulattal, hogy e két intézmény egymást támogassa és így mindkettő együttesen a hazai ipart.

A tervezett egyesület helyet kapna a M. Iparművészeti Társulatnak Budapest egyik nagyforgalmú helyén építendő palotájában, melyben az iparművészeti munkák mellett a háziipari termékek is állandóan kiállíthatók és elárúsíthatók lennének. A központban minden egyes háziipari csoport külön osztályt nyerne. Egy-egy ilyen osztály vezetősége önállóan intézné az illető háziipari ág művészi és technikai ügyeit, az alá tartoznának az egyes tanműhelyek és az osztályok vezetőségeiből alakulna a központ irányító szerve, kiegészítve a vidéki központok vezetőivel.

Az államtitkárnak nagy tetszéssel fogadott beszéde után tiztagú bizottságot küldtek ki az alapszabályok tervezetének elkészítésére.

ATLÉTÁINK A MAGYAR MŰIPARÉRT. A sportversenyek alkalmából kiosztatni szokott díjak között még mindig sok a külföldi ipar terméke. Hogy ennek a visszas állapotnak mihamar vége szakadjon, a Magyar Atlétikai Szövetség legutóbb tartott közgyűlésén Rényi József dr. műegyetemi tanár a következő indítványt terjesztette elő: Tudvalevő, hogy gazdasági önállósági törekvéseink és szónoklataink dacára a magyar sportvilág néhány évtized óta már több százezer koronányi összeget fizetett a külföldnek olyan gyári ipartárgyak fejében, amelyek a versenyek alkalmából díjaként kerülnek kiosztásra. Mondja ki a Magyar Atlétikai Szövetség közgyűlése, hogy a kötelékébe tartozó egyleteket főlhívja, hogy versenydíjakul kizárólag magyar tárgyakat osszanak ki; lépjen érintkezésbe a szövetség a Magyar Iparművészeti Társulattal, mely a műipari termelést országszerte vezeti, hogy versenydíjakul alkalmas műipari tárgyak tervezéséről, folytonos előállításáról, illetve készletben tartásáról alkalmas módon gondoskodjék. A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA ÚJ TANÁRAI. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a nevezett intézethez a díszítő szobrászat tanárává Maróti Gézát, a díszítő festészet tanárává Ujváry Ignácot, a geometria tanárává pedig Bacsá Andrást nevezte ki. E kinevezések hírért mindenfelé megleléssel fogadták, mert az új tanárok általán elismert kiváló képzettsége és eddigi működése biztosítékot nyújtanak arra, hogy az intézet bennök értékes erőket nyert. Az új tanárok szeptemberben kezdik meg működésüket. E helyen megemlítjük, hogy ez alkalomból a miniszterium a Körösi Aladár vezetése alatt álló gödöllői szövömműhelyt és a Dekáni Árpád vezetése alatt álló halasi csipkekészítő műhelyt az orsz. m. iparművészeti iskolához csatolta.

HELYREIGAZÍTÁS. A m. kir. orsz. mintarajztanoda és rajztanárképző kiállításáról lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk, s ez alkalommal sajnálkozva

sunknak adtunk kifejezést afölött, hogy nem voltak láthatók az intézettel kapcsolatos rajzpedagógiai gyakorlóiskolának rajzai. Az intézet igazgatója most arra figyelmet bennünket, hogy közlésünk e része téves, mert a szóban forgó gyakorlóiskola rajzgyűjteménye tényleg ki volt állítva. Közleményünket ezzel tehát helyreigazítjuk.

PÁLYÁZATOK.

A RÁTH GYÖRGY plakettjére hirdetett pályázat bíráló-bizottsága április 9-én tanácskozott a beérkezett 31 pályaterv felett. A bíráló-bizottság elnöke gróf Hadik Barkóczy Endre, tagjai: Kallós Ede, Körösfői Aladár, K. Lippich Elek, Radisich Jenő és Tóth István voltak. A bizottság megfelelő pályamű híjján a pályadíjat nem adhatta ki, hanem kiválasztott a pályaművek közül három, amelyeknek szerzőit 400—400 korona tiszteletdíj biztosítása mellett szűkebb pályázatra szólította föl. E három művész: Beck Ö. Fülöp, Bódy Kálmán és Vágó Dezső. A szűkebb pályázat június hó 1-én jár le.

A KÖNYVES KÁLMÁN KÉPKERET-PÁLYÁZATA fölött az illetékes bíráló-bizottság (Jámbor Lajos, Györgyi Kálmán, Révai Oszkár) április 19-én ítelt. Részt vett 25 pályázó 60 pályatervvel. A 150 koronás I. pályadíjat Hargita Nándor és Gabrovitz Kornél (Székelyudvarhely), a II. 100 koronás pályadíjat pedig Buthy János, Csurik János és Kuba János (Szeged) pályaműve nyerte el. A bizottság ezenfelül még egy-egy pályatervet vásárolt meg 40—40 koronáért, ugyancsak a pályadíjjal kitüntetett művészekről.

AZ ÉREMKEZVEK EGYESÜLETÉNEK PLAKETT-PÁLYÁZATA. Ez év május 1-én járt le az egyesület által az 1908. évi tagdíjleány gyanánt nyújtandó érem- vagy plakettre hirdetett pályázat. Az egyesület bíráló bizottsága, mely Kilenyi Hugó elnöke alatt Beck Fülöp, Csányi Károly, Dr. Herzfelder Gábor és Neumann Miksa tagokból állott, május 14-én döntött a díjak odaitétele fölött. A mondott határidőig öt művésztől hét pályamunka érkezett be. A pályabíró az első díjra — a kivittel való megbízás — egy munkát sem érdemesített, a második díjjal — 150 korona — Reményi József „Turi leány” című plakettjét jutalmazta.

KÉPZŐMŰVÉSZETI PÁLYÁZATOK. A M. Orsz. Képzőművészeti Tanács pályázatot hirdet a festőművészet és szobrászat köréhez tartozó tíz ösztöndíjra, és pedig:

1	ösztöndíjra	1600 koronával,
2	„	1200—1200 „
3	„	1000—1000 „
2	„	800—800 „
3	„	600—600 „